

ลักษณะเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

อุปพันธ์ ทวีผล¹
ศิรินันท์ มศรีภูมิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้ และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ได้แก่ ด้านผู้ทำบัญชี ด้านมาตรฐานการบัญชี และด้านผู้ประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 273 ราย แบ่งเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 211 ราย และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตปริมณฑล จำนวน 62 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลวิจัยพบว่า ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ส่งผลกระทบบนเชิงบวกต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยรวมในระดับมาก โดยด้านความเข้าใจได้มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ส่วนด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความเชื่อถือได้ และความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยระดับมาก สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs มีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินโดยรวมในระดับมาก โดยด้านผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ส่วนด้านมาตรฐานการบัญชี และด้านผู้ทำบัญชี มีค่าเฉลี่ยระดับมาก

คำสำคัญ : ลักษณะเชิงคุณภาพ คุณภาพงบการเงิน ธุรกิจ SMEs ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

¹ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
e-mail: upaphan639t@gmail.com

² สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
e-mail: mintsirinun@gmail.com

Received: Sep. 5, 2024
Revised: Nov. 8, 2024
Accepted: Sep. 28, 2024

Qualitative Characteristics and Factors Affecting the Quality of Financial Statements of SMEs from the Perspective of Licensed Auditors in Bangkok and Its Vicinity

Upaphan Taweephol¹

Sirinun masripoom²

Abstract

The objective of this research was to study the qualitative characteristics and factors affecting the quality of financial statements of SMEs from the perspective of licensed auditors in Bangkok and its vicinity. The variables studied were the qualitative characteristics of financial statements, comprising understandability, relevance to decision-making, reliability, and comparability, and factors affecting financial statement quality, including accountants, accounting standards, and business owners. Data was collected through questionnaires from a sample of 273 respondents, consisting of 211 CPAs from Bangkok and 62 CPAs from surrounding provinces. Statistical analyses employed included percentage, mean, Multiple Correlation Analysis, and Multiple Regression Analysis.

The research findings revealed that the qualitative characteristics of financial statements had an overall high positive impact on SMEs' financial statement quality. Understandability showed the highest mean score, while comparability, reliability, and relevance to decision-making demonstrated high mean scores. Regarding factors affecting SMEs' financial statement quality, the overall impact was high, with business owners showing the highest mean score, followed by accounting standards and accountants, both demonstrating high mean scores.

Keywords : Qualitative characteristics, Financial statement quality, SMEs, Certified Public Accountant

¹ Accounting Department of Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University
e-mail: upaphan639t@gmail.com

¹ Accounting Department of Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University
e-mail: mintsirinun@gmail.com

บทนำ

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) หรือธุรกิจ SMEs มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยในปี 2565 มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) คิดเป็นร้อยละ 34.2 ของ GDP รวมทั้งประเทศ และมีการจ้างงานคิดเป็นร้อยละ 71.8 ของการจ้างงานทั้งหมด (สำนักงานส่งเสริมธุรกิจ SMEs , 2566) อย่างไรก็ตาม SMEs ยังคงประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการได้รับความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพของรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารข้อมูลทางการเงินระหว่างกิจการกับผู้มีส่วนได้เสีย (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2565)

ธุรกิจ SMEs ที่ดำเนินกิจการในรูปแบบนิติบุคคล จะต้องมีการจัดทำงบการเงิน (Financial Statement) เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด งบการเงินเป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินของกิจการ ผลการดำเนินงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งงบการเงินที่ดีและมีคุณภาพนั้นจะต้องมีความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้กับงวดเดียวกันของปีก่อนหรืองวดก่อนหน้า ปัญหาหลัก ๆ ของผู้ประกอบการ SMEs ในประเทศไทยส่วนใหญ่ คือการขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลในงบการเงิน ทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ จัดทำงบการเงินเพียงเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และมีได้ก่อให้เกิดประโยชน์จากการจัดทำงบการเงินเหล่านั้น แม้ว่าในปัจจุบันหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกิจการ SMEs ได้มีการส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงบการเงิน โดยจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ SMEs ในรูปแบบต่างๆ แต่ยังคงพบว่าผู้ประกอบการ SMEs ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลทางการเงินบัญชี

งบการเงินของธุรกิจ SMEs จะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องตามที่ควรโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามที่กฎกระทรวงกำหนด โดยตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานสอบบัญชี เพื่อให้ความเชื่อมั่นกับผู้ใช้งบการเงิน โดยการแสดงความเห็นว่า งบการเงินที่บริษัทได้จัดทำขึ้นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน และไม่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างเป็นสาระสำคัญ หากงบการเงินของกิจการมีคุณภาพ อาจช่วยให้การทำงานตรวจสอบและรับรองงบการเงินของผู้สอบบัญชีรวดเร็ว และแม่นยำมากยิ่งขึ้น และส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาลักษณะเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแล สภาวิชาชีพบัญชี และสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs และผู้ทำบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะเชิงคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ลักษณะเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจ SMEs

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) หรือธุรกิจ SMEs เป็นธุรกิจที่มีรายได้ สินทรัพย์และพนักงานจำนวนน้อย ดำเนินธุรกิจโดยผู้ประกอบการรายย่อย ผู้ประกอบการ SMEs คือ ผู้ที่มีความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มธุรกิจใด ใช้เงินลงทุนต่ำ จุดเด่นของธุรกิจ SMEs คือเป็นธุรกิจที่เป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจในประเทศไทย

ธุรกิจ SMEs มีบทบาทต่อการเติบโตและยังเป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย เพราะเป็นธุรกิจของผู้ประกอบการรายย่อย ที่ทำให้เกิดการกระจายรายได้ ลดการผูกขาดของกลุ่มทุนใหญ่ ส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน เป็นธุรกิจที่ผลิตสินค้าชั้นกลาง (Intermediate goods) ที่เชื่อมโยงระหว่างธุรกิจเล็กและอุตสาหกรรมใหญ่ เพราะบางธุรกิจดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตที่รับวัตถุดิบจากภาคการเกษตรมาผลิต และส่งต่อไปยังอุตสาหกรรมใหญ่ ช่วยเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบภายในประเทศ เพราะจะใช้ทรัพยากรภายในในการผลิตและการค้าเป็นหลัก ทำให้เกิดผู้ประกอบการใหม่จำนวนมาก เพราะเป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนไม่มาก ความเสี่ยงน้อย จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการทำธุรกิจ และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งทางด้านการเป็นผู้ประกอบการ และการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพต่างๆ อีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

ลักษณะเชิงคุณภาพ หมายถึง ลักษณะที่ทำให้ข้อมูลมีประโยชน์สูงสุดในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้

1. ความเข้าใจได้ (Understandability) ข้อมูลในงบการเงินที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินเพื่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจควรเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจได้ โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรถึงแม้ว่าข้อมูลจะซับซ้อน

2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ข้อมูลที่มีประโยชน์ต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้ การที่จะระบุว่าข้อมูลเช่นไรจึงมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจควรพิจารณาทั้งจากวิธีการนำเสนอ และความมีนัยสำคัญ ดังนี้

2.1 วิธีการนำเสนอข้อมูล

- 2.1.1 ข้อมูลในงบการเงินต้องแสดงรายการและตัวเลขอย่างน้อย 2 งวดเปรียบเทียบกัน เพื่อสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต สามารถประเมินเหตุการณ์ทั้งในอดีตปัจจุบัน และอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

- 2.1.2 ข้อมูลในงบการเงินต้องมีการจัดประเภท ให้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เช่น ในงบแสดงฐานะการเงินถ้าไม่มีการแบ่งสินทรัพย์ และหนี้สิน เป็นหมุนเวียนและไม่หมุนเวียน ก็ไม่สามารถประเมินสภาพคล่องโครงสร้างทางการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้ได้

2.1.3 ต้องนำเสนอข้อมูลให้ทันเวลาต่อการตัดสินใจ เพราะถ้านำเสนอข้อมูลล่าช้า ข้อมูลนั้นก็ไม่มีประโยชน์หรือไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

2.2 ความมีนัยสำคัญ จะขึ้นอยู่กับขนาดของรายการหรือขนาดของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นภายใต้สภาพการณ์เฉพาะซึ่งต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป

3. ความเชื่อถือได้ (Reliability) มีลักษณะอีก 5 ประการ

3.1 การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) หมายถึง การแสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับรู้ การวัดมูลค่า และนำเสนอรายการและเหตุการณ์ทางบัญชี

3.2 ความเป็นกลาง (Neutrality) การเสนอข้อมูลโดยปราศจากความลำเอียง การเลือกข้อมูลหรือการแสดงข้อมูลในงบการเงินนั้นมีผลทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจตามเจตนาของกิจการ หรือผู้นำผู้ใช้งบการเงิน

3.3 ความระมัดระวัง (Prudence) หากกิจการแสดงสินทรัพย์หรือรายได้ให้ต่ำกว่าความเป็นจริงหรือแสดงหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายให้สูงกว่าความเป็นจริงโดยเจตนา

3.4 ความครบถ้วน (Completeness) งบการเงินที่เชื่อถือได้ต้องครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัดความมีนัยสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ

3.5 การแสดงข้อมูลที่ถูกต้องตามควร งบการเงินที่ถูกต้องตามควรและยุติธรรม จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมและการตีความมาตรฐานการบัญชีทุกประเด็น

4. การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ข้อมูลที่มีประโยชน์ต้องสามารถเปรียบเทียบกันได้ การเปรียบเทียบงบการเงินจะมี 2 ลักษณะ คือ เปรียบเทียบงบการเงินของกิจการเดียวกันในต่างงวดกัน กับเปรียบเทียบงบการเงินของต่างกิจการในงวดเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่าไม่มีทฤษฎีใดที่ใช้เฉพาะเจาะจงในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสามารถสรุปได้ดังนี้

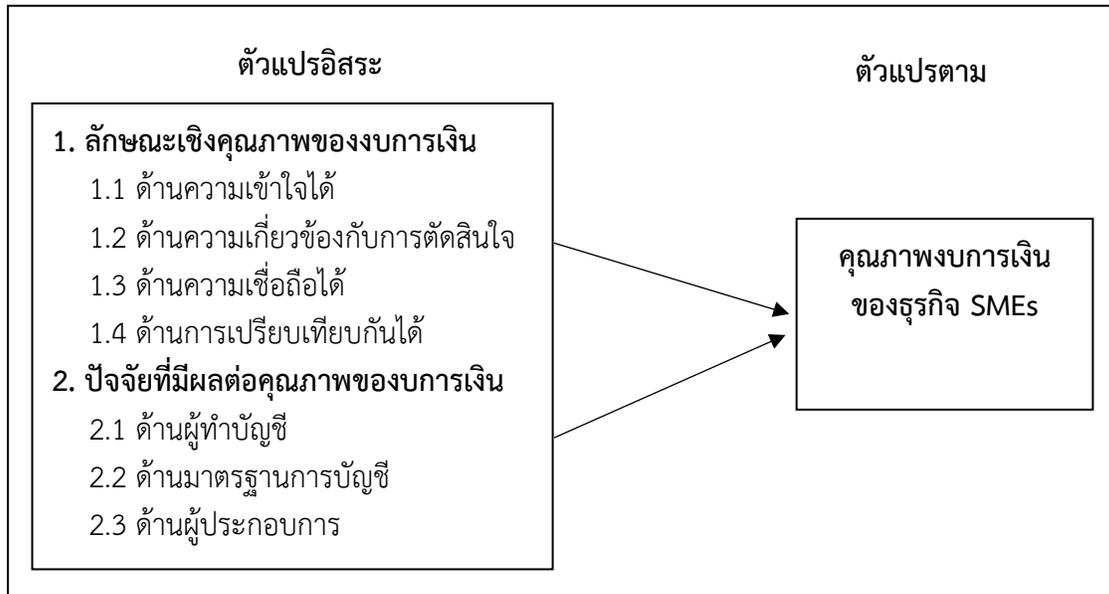
งบการเงินที่มีคุณภาพ เป็นผลมาจากการจัดทำของผู้ทำบัญชี และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หากผู้ทำบัญชีมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานบัญชี มีความระมัดระวัง รอบคอบ และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ก็จะส่งผลให้งบการเงินที่จัดทำมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป

หากงบการเงินของกิจการมีคุณภาพ อาจช่วยให้การทำงานตรวจสอบและรับรองงบการเงินของผู้สอบบัญชีรวดเร็ว และแม่นยำมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยในอดีตมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งพบว่าปัจจัยภายในไม่ว่าจะเป็น การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน รวมถึงคณะกรรมการอิสระ มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งรวมถึงปัจจัยภายนอก ไม่ว่าจะเป็น ผู้สอบบัญชี เจ้าหนี้และนักลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล รวมถึงระบบกฎหมาย และวัฒนธรรม ต่างก็มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาคุณภาพงบการเงินในมุมมองของผู้จัดทำบัญชีหรือผู้บริหาร (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2565; สุวรรณ พลอยศรี,

2564) แต่ยังคงขาดการศึกษาในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความเชื่อมั่นต่องบการเงิน นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของ SMEs มีความหลากหลายและแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละพื้นที่ (Research Problem) โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของ SMEs สูงที่สุดในประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีวิธีเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจได้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเชื่อถือได้ และด้านการเปรียบเทียบกันได้ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินได้แก่ ด้านผู้ทำบัญชี ด้านมาตรฐานการบัญชีและด้านผู้ประกอบการ โดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ประชากรและตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต CPA ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยใช้ตารางสำเร็จรูปสำหรับการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูป Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 จากประชากรทั้งหมด 858 ราย (สภาวิชาชีพบัญชี, 2561) โดยขนาดตัวอย่างที่ได้จากการเปิดตารางเท่ากับ

273 รายซึ่งแบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร 211 รายและปริมณฑลจำนวน 62 รายจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากโดยเริ่มจากการเขียนสลากรายชื่อเรียงตามเลขผู้สอบบัญชีของสมาชิกทุกหน่วยในประชากร ใส่กระดาษ 1 ต่อสมาชิก 1 หน่วยแล้วนำไปใส่ลงในกล่องแยกกล่องเพื่อให้สลากคละกัน แล้วจับสลากขึ้นมาทีละใบจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ (กิตติพงษ์ ลือนาม, 2558)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน และแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจ SMEs และได้พัฒนาแบบสอบถามจากงานของกัลย์จิรา สุทธิญาณวิมล (2552) และอุบลวรรณ กองสุวรรณกุล (2557) โดยมีขั้นตอนดังนี้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในด้านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเศรษฐศาสตร์ธุรกิจและทางบัญชีจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบความตรงความครอบคลุมรวมทั้งความสอดคล้องของข้อความถามในแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วนด้วยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่าในทุกข้อความถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปแสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก หลังจากปรับแก้แบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะแล้ว ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนเพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาได้ 0.726 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 จึงเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการจัดทำแบบสอบถามพร้อมกับตรวจสอบเอกสาร ซึ่งผู้ศึกษาเป็นผู้แจกแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดทำข้อมูลเมื่อได้รับการตอบกลับของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

1.1 ตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

1.2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้

1.3 การประมวลผลข้อมูลนำข้อมูลในแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วบันทึกโดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

2.2 การแปลค่าคะแนนความเห็นตามลักษณะของคำถามในส่วนที่ 2 จะมีการวัดระดับคือลักษณะมีคำถามให้เลือกตอบถึงความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs 5 ระดับคะแนนที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายตามเกณฑ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยลักษณะเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสรุปผลการวิจัยดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 79.50 มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.70 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 36 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.80 สำหรับระดับการศึกษา ผู้ตอบส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.40 เมื่อพิจารณาด้านประสบการณ์ด้านการตรวจสอบและรับรองงบการเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.70

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า บริษัทที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยตรวจสอบทั้งบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 98.20 รองลงมาคือบริษัทที่เคยตรวจสอบเฉพาะห้างหุ้นส่วนนิติ คิดเป็นร้อยละ 1.80 ในส่วนของจำนวนกิจการที่รับตรวจสอบต่อปี พบว่า บริษัทส่วนใหญ่รับตรวจสอบอยู่ระหว่าง 11 - 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมา 51 - 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.80

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยรวม และรายด้าน

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยรวม

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน					ค่าเฉลี่ยคะแนน (แปลผล)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
ความเข้าใจได้	215 (78.75)	52 (19.05)	6 (2.2)	0	0	4.77 (มากที่สุด)
ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	19 (6.96)	211 (77.29)	43 (15.75)	0	0	4.67 (มาก)
ความเชื่อถือได้	160 (58.61)	72 (26.37)	41 (15.02)	0	0	4.72 (มาก)
การเปรียบเทียบกันได้	14 (5.13)	204 (74.73)	55 (20.15)	0	0	4.42 (มาก)
รวม						4.67 (มาก)

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านความเข้าใจได้

ลักษณะเชิงคุณภาพ ความเข้าใจได้	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. ผู้ทำบัญชีจัดทำงบการเงินอย่างถูกต้องเหมาะสมสำหรับผู้ใช้งบการเงินเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ	189 (69.23)	64 (23.44)	20 (2.2)	0 (0)	0 (0)	4.62 มากที่สุด
2. มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินมีความเข้าใจมากขึ้น	157 (57.51)	78 (28.57)	38 (13.92)	0 (0)	0 (0)	4.44 มาก
3. มาตรฐานการบัญชีเรื่อง การนำเสนอข้อมูลในงบการเงินมีการปรับปรุงทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจงบการเงินได้ดีขึ้น	1 (0.37)	186 (68.13)	58 (21.25)	28 (10.26)	0 (0)	3.59 มาก
4. ระดับความรู้ของผู้ใช้งบการเงินที่แตกต่างกันทำให้ความเข้าใจงบการเงินแตกต่างกัน	196 (71.79)	62 (22.71)	15 (5.49)	0 (0)	0 (0)	4.66 มากที่สุด
5. ผู้ใช้งบการเงินที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีทำให้เข้าใจงบการเงินได้ยาก	217 (79.49)	44 (16.12)	12 (4.30)	0 (0)	0 (0)	4.75 มากที่สุด
6. ผู้ใช้งบการเงินที่มีความตั้งใจจะศึกษาหาความรู้จะสามารถทำความเข้าใจงบการเงินได้ดี	223 (81.68)	4 (15.02)	9 (3.30)	0 (0)	0 (0)	4.78 มากที่สุด
7. ผู้ประกอบการที่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตนทำธุรกิจอยู่จะสามารถเข้าใจงบการเงินได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ในธุรกิจ	0 (0)	212 (77.66)	34 (12.45)	27 (9.89)	0 (0)	3.68 มาก
รวม						4.36 มาก

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ลักษณะเชิงคุณภาพ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวน คน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. ผู้ทำบัญชีละเว้นการแสดงรายการที่มีนัยสำคัญในงบการเงินจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจผิดพลาดได้	238 (87.18)	31 (11.36)	4 (1.47)	0 (0)	0 (0)	4.86 มากที่สุด
2. ผู้ทำบัญชีต้องนำเสนอข้อมูลให้ทันต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจเพราะจะทำให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ	229 (83.88)	44 (16.12)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.84 มากที่สุด
3. การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีทำให้ผู้ใช้งานเป็นเงินได้ข้อมูลที่มีนัยยะสำคัญต่อการตัดสินใจอย่างถูกต้อง	96 (35.16)	151 (55.31)	26 (9.52)	0 (0)	0 (0)	4.26 มาก
4. ผู้ประกอบการมีเจตนาปกปิดซ่อนเร้นข้อมูลหรือรายการทางบัญชีทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน	130 (47.62)	129 (47.25)	14 (5.13)	0 (0)	0 (0)	4.42 มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะเชิงคุณภาพ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด	มาก จำนวน	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวนคน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	
5. การนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงาน ทางด้านบัญชี จะทำให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว ได้ข้อมูล ทันเวลาต่อการนำไปใช้ประโยชน์	260 (95.24)	13 (4.76)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.95 มากที่สุด
รวม						4.67 มากที่สุด

**ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะเชิง
คุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านความเชื่อถือได้**

ลักษณะเชิงคุณภาพ ด้านความเชื่อถือได้	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด	มาก จำนวน	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวนคน (ร้อยละ)	คน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. การแสดงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีต้องเป็นไปตาม มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องจึงจะทำให้งบการเงินมีความ น่าเชื่อถือ	239 (87.55)	34 (12.45)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.88 มากที่สุด
2. การที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูล เพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินมีความเข้าใจมาก ขึ้น	127 (46.52)	120 (43.96)	26 (9.52)	0 (0)	0 (0)	4.37 มาก
3. มาตรฐานการบัญชีเรื่อง การนำเสนอข้อมูลในงบการเงิน มีการปรับปรุงทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจงบการเงิน ได้ดีขึ้น	134 (49.08)	139 (50.92)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.49 มาก
4. ระดับความรู้ของผู้ใช้งบการเงินที่แตกต่างกันทำให้ความ เข้าใจงบการเงินแตกต่างกัน	243 (89.02)	15 (5.49)	15 (5.49)	0 (0)	0 (0)	4.75 มากที่สุด
5. ผู้ใช้งบการเงินที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีทำให้ เข้าใจงบการเงินได้ยาก	263 (96.34)	10 (3.66)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.96 มากที่สุด
6. ผู้ใช้งบการเงินที่มีความตั้งใจจะศึกษาหาความรู้จะ สามารถทำความเข้าใจงบการเงินได้ดี	212 (77.66)	61 (22.34)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.62 มากที่สุด
7. ผู้ประกอบการที่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตนทำธุรกิจอยู่ จะสามารถเข้าใจงบการเงินได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ในธุรกิจ นั้นๆ	273 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5.00 มากที่สุด
รวม						4.72 มากที่สุด

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านการเปรียบเทียบกันได้

ลักษณะเชิงคุณภาพ ด้านการเปรียบเทียบกันได้	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวน คน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. การประกอบธุรกิจที่ซับซ้อนของกิจการทำให้งบการเงินเปรียบเทียบกันได้น้อย	0 (0)	167 (61.17)	77 (28.21)	29 (10.62)	0 (0)	3.51 มาก
2. มาตรฐานการบัญชีกำหนดแนวทางในการปฏิบัติโดยใช้หลักความสม่ำเสมอทำให้งบการเงินเปรียบเทียบได้	260 (95.24)	13 (4.76)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.95 มากที่สุด
3. รูปแบบของการนำเสนองบการเงินที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีปัจจุบันนี้มีความเหมาะสมทำให้สามารถเปรียบเทียบกันได้	216 (79.12)	57 (20.88)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.79 มากที่สุด
รวม						4.42 มาก

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยรวม และรายด้าน

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของ งบการเงิน	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของงบการเงิน					ค่าเฉลี่ย คะแนน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	(แปลผล)
ด้านผู้ทำบัญชี	175 (64.10)	51 (18.68)	47 (17.22)	0	0	4.36 (มาก)
ด้านมาตรฐานการบัญชี	198 (72.53)	45 (16.48)	30 (10.99)	0	0	4.49 (มาก)
ด้านผู้ประกอบการ	209 (76.56)	50 (18.32)	14 (5.12)	0	0	4.95 (มากที่สุด)
รวม						4.60 (มาก)

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านผู้ทำบัญชี

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพด้านผู้ทำบัญชี	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวนคน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. ผู้ทำบัญชีมีความรู้ความสามารถทางบัญชีไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้งบการเงินไม่มีคุณภาพ	132 (48.35)	45 (34.80)	45 (16.48)	0 (0)	0 (0)	4.42 มาก
2. ผู้ทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชีและออกงบการเงินได้ภายในกำหนดเวลาส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน	49 (17.95)	188 (68.86)	36 (13.19) (8.42)	0 (0)	0 (0)	4.05 มาก
3. ผู้ทำบัญชีขาดอิสระในการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน	58 (21.25)	192 (70.33)	23 (8.42)	0 (0)	0 (0)	4.13 มาก
4. ผู้ทำบัญชีจัดทำบัญชีโดยยึดหลักการทางภาษีมากกว่าหลักการทางบัญชีส่งผลทำให้งบการเงินไม่มีคุณภาพ	229 (83.88)	62 (16.12)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.84 มากที่สุด
รวม						4.36 มาก

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านมาตรฐานการบัญชี

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพด้านมาตรฐานการบัญชี	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวน คน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเคร่งครัด	223 (81.68)	50 (18.32)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.82 มากที่สุด
2. มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดยากแก่ความเข้าใจส่งผลทำให้ยากต่อการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี	26 (9.52)	172 (63.00)	75 (27.47) (27.47)	0 (0)	0 (0)	3.82 มาก
3. กิจการมีนโยบายการบัญชีที่ชัดเจน	224 (82.05)	49 (17.95)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.82 มากที่สุด
รวม						4.49 มาก

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ด้านผู้ประกอบการ

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพด้านผู้ประกอบการ	ส่งผลในระดับ					ค่าเฉลี่ย (คะแนน)
	มากที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	มาก จำนวน คน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อย จำนวนคน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวนคน (ร้อยละ)	
1. ผู้ประกอบการเจตนาแสดงรายได้ในงบการเงินต่ำกว่าความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ทางภาษี	250 (91.58)	23 (8.42)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.92 มากที่สุด
2. ผู้ประกอบการเจตนาแสดงค่าใช้จ่ายในงบการเงินสูงกว่าความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ทางภาษี	247 (90.48)	26 (9.52)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.90 มาก
3. ผู้ประกอบการเจตนาปกปิดข้อมูลรายการทางบัญชีหรือไม่เปิดเผยข้อมูลที่สำคัญทำให้งบการเงินไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน	259 (94.87)	14 (5.13)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.95 มาก
4. ผู้ประกอบการเจตนาไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารที่ครบถ้วนต่อผู้สอบบัญชี	261 (95.60)	12 (4.40)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4.96 มากที่สุด
5. ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในการจัดทำงบการเงินอย่างถูกต้อง	273 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5.00 มากที่สุด
รวม						4.95 มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ลักษณะเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินกับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs

ตัวแปร	คุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs	คุณภาพด้านความเข้าใจได้	คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	คุณภาพด้านความเชื่อถือได้	คุณภาพด้านการเปรียบเทียบกันได้	VIFs
คุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs	-	0.784	0.876	0.838	0.831	
คุณภาพด้านความเข้าใจได้		-	0.795	0.770	0.797	3.366
คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ			-	0.855	0.824	4.939
คุณภาพด้านความเชื่อถือได้				-	0.806	4.342
คุณภาพด้านการเปรียบเทียบกันได้					-	4.019

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระ มีค่าตั้งแต่ 3.366 – 4.939 ซึ่งมิต่ำกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black, 2006) ข้อมูลดังกล่าวจึงเหมาะกับการวิเคราะห์สมการถดถอยในลำดับต่อไป

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์สมการถดถอยลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินกับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน	คุณภาพของงบการเงินของวิสาหกิจ		t	p-value
	ขนาดกลางและขนาดย่อม			
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.346	0.191	3.214	0.001
คุณภาพด้านความเข้าใจได้	0.089	0.081	2.045	0.042
คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	0.394	0.090	7.411	0.000
คุณภาพด้านความเชื่อถือได้	0.190	0.084	3.946	0.000
คุณภาพด้านการเปรียบเทียบกันได้	0.205	0.074	4.410	0.000

R = .820, F = 107.521, p>0.0001, Adj R² = 0.817

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอย ผลปรากฏดังนี้

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านความเข้าใจได้ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.089 (sig.= 0.042) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.394 (sig.= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านความเชื่อถือได้ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.190 (sig.= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านการเปรียบเทียบกันได้ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.205 (sig.= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของคุณภาพของงบการเงินกับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ได้ร้อยละ 81.7 (R² = 0.817)

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน กับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs

ตัวแปร	ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน	ด้านผู้ทำบัญชี	ด้านมาตรฐานการบัญชี	ด้านผู้ประกอบกิจการ	VIFs
ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน	-	0.917	0.961	0.965	
ด้านผู้ทำบัญชี		-	0.852	0.848	4.203
ด้านมาตรฐานการบัญชี			-	0.896	5.963
ด้านผู้ประกอบกิจการ				-	5.833

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระ มีค่าตั้งแต่ 4.203 – 5.963 ซึ่งมิต่ำกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black, 2006) ข้อมูลดังกล่าวจึงเหมาะกับการวิเคราะห์สมการถดถอยในลำดับต่อไป

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์สมการถดถอยปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินกับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน	คุณภาพของงบการเงินของวิสาหกิจ		t	p-value
	ขนาดกลางและขนาดย่อม			
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.026	0.025	1.039	0.300
ด้านผู้ทำบัญชี	0.223	0.012	2.045	0.000
ด้านมาตรฐานการบัญชี	0.365	0.014	7.411	0.000
ด้านผู้ประกอบกิจการ	0.405	0.014	3.946	0.000

R = .820, F = 107.521, p>0.0001, Adj R² = 0.817

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานที่ได้จากการวิเคราะห์สมการถดถอย ผลปรากฏดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านความเข้าใจได้ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.223 (sig.= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.365 (sig.= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน คุณภาพด้านความเชื่อถือได้ มีผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.405 (sig.= 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของคุณภาพของงบการเงินกับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ได้ร้อยละ 81.7 ($R^2 = 0.817$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินในทุกด้านส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในระดับมากขึ้นไป และเมื่อจำแนกลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน ทั้ง 4 ด้าน ออกตามเพศอายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการตรวจสอบและรับรองงบการเงิน และจำนวนกิจการที่รับตรวจสอบต่อปี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นด้านคุณภาพไม่แตกต่างกันนัก คือ โดยเฉลี่ยให้ความเห็นในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่ด้านความเข้าใจได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดคุณภาพด้านความเข้าใจได้ ที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ใช้งบการเงินที่มีความตั้งใจจะศึกษาหาความรู้ จะสามารถทำความเข้าใจงบการเงินได้ดี เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าส่งผลกระทบในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร มาสม (2555) พบว่า เจ้าหน้าที่สรรพากรเชียงใหม่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านความเข้าใจได้ในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ด้านผู้ประกอบการ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงินในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนมภ์ ทับพรหม (2562) พบว่า ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ ปัจจัยด้านระบบบัญชี ปัจจัยด้านบทบาทขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เนื่องจาก ธุรกิจ SMEs อาจไม่จำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่ซับซ้อนเหมือนธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ผู้ประกอบการ SMEs ก็ควรให้ความสำคัญโดยการจัดให้มีการจดบันทึกรายการต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจลงในสมุดบัญชีอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลที่จัดบันทึกนั้นไปจัดทำงบการเงินได้ซึ่งจะทำให้งบการเงินนั้นมีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสลักจิต นิลผาย (2563) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ และปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงิน สอดคล้องกับอังคณา นุตยกุล (2548) พบว่า ผู้ทำบัญชีต้องเป็นผู้มีจรรยาบรรณ

ในวิชาชีพมีความรู้ในวิชาชีพอย่างแท้จริงการปฏิบัติจึงประสบความสำเร็จโดยองค์กรควรสนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีมีอิสระในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามกรอบหรือแนวทางของวิชาชีพ และวรรณณ ทองรักษ์ (2554) พบว่า องค์กรให้ความสำคัญด้านเอกสารหลักฐานและการให้ความสำคัญในการจัดทำงบการเงินโดยมีการจัดการด้านเอกสารการค้ำอย่างเป็นระบบมากขึ้นมีการกำหนดนโยบายบัญชีที่ชัดเจน ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามข้อกำหนดขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs เนื่องจากการจัดทำงบการเงินมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและต้นทุนในการจัดทำ เช่น งบการเงินจัดทำได้ทันเวลาแต่ขาดข้อมูลสำคัญ หรือ มีข้อมูลสำคัญครบถ้วนแต่จัดทำงบการเงินไม่ทันเวลา ซึ่งทำให้งบการเงินขาดความน่าเชื่อถือผู้จัดการทางการเงินต้องสร้างความสมดุลของลักษณะเชิงคุณภาพเพื่อใ้งบการเงินมีข้อมูลครบถ้วนและมีคุณภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งอาจต้องลดคุณภาพของข้อมูลด้านในด้านหนึ่งเพื่อรักษาคุณภาพของข้อมูลอีกด้านหนึ่งที่เห็นว่ามีสำคัญกว่า ซึ่งเป็นการพัฒนาธุรกิจจากปัญหาและการศึกษาที่ได้ เพื่อสร้างแนวทางในการลดปัญหาการบริหารจัดการต่างๆและเป็นการวางแนวทางในการพัฒนาคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐานงานรายงานทางเงินและหน่วยงานกำกับดูแลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในมุมมองผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในเขตภาคเหนือ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิติพงษ์ ลือนาม. (2558). เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการวิจัยทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ชนมน์ภา ทับพรหม. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในมุมมองของนักวิเคราะห์สินเชื่อ. *วารสารสภากาชาดไทย*, 1(3), 83-98.
- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 45(173), 25-42.
- นิภาพร มาสม. (2555). ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สรรพากรเชียงใหม่ต่อคุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2565). การพัฒนาคุณภาพรายงานทางการเงินสำหรับธุรกิจ SMEs. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 18(58), 5-18.
- วรัชมน ทองรักษ์. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความน่าเชื่อถือของงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในมุมมองของนักวิเคราะห์สินเชื่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สภากาชาดไทย. (2561). ข้อมูลผู้สอบบัญชีรับอนุญาต. สืบค้นจาก https://eservice.tfac.or.th/check_cpa/
- สลักจิต นิลผาย. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทยจากมุมมองของผู้บริหาร. *Journal of Business, Economics and Communications*, 15(3), 1-12.
- สำนักงานส่งเสริมธุรกิจ SMEs. (2566). รายงานสถานการณ์ธุรกิจ SMEs ปี 2565. สืบค้นจาก <https://www.sme.go.th>
- สุวรรณา พลอยศรี. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 15(1), 79-94.
- อังคณา นุตยกุล. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชีในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทย สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อุบลวรรณ กองสุวรรณกุล. (2557). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงิน ในมุมมองผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Black, K. (2006). *Business statistics: For contemporary decision making* (4th ed.). New York: John Wiley and Son.